

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Institut de Desenvolupament
Professional

Avaluació de la transferència i impacte de la formació del PDI de la UB

2023

Context

- S'analitza la formació del període comprès entre els cursos 2016 i 2022
- Dirigit al professorat de la UB que ha realitzat algun curs de formació durant el període analitzat
- S'analitzen els resultats de l'avaluació quantitativa i qualitativa de la transferència i percepció del impacte de la formació del professorat de la UB, oferta per l'IDP-ICE durant el període indicat
- Es consideren els factors personals, organitzatius i institucionals que afavoreixen i que dificulten la transferència i que s'han de tenir en compte per millorar l'impacte institucional i la qualitat de la formació i la seva acreditació

Objectius

- Avaluar la utilitat percebuda per el professorat de les accions formatives per a la millora de la docència
- Valorar la possibilitat que té el professorat de transferir a la seva docència els coneixements i competències adquirits amb els programes de formació
- Detectar els factors que afavoreixen o dificulten la transferència

Disseny

- Es va dissenyar un estudi de caràcter mixt, quantitatiu i qualitatiu.
 - Per al quantitatiu es va dissenyar un qüestionari per recollir la informació sobre la transferència i l'impacte de la formació en la docència.
 - Per al qualitatiu es va aplicar la metodologia de grups focals (*Focus group*) per demanar informació que permetés aprofundir en les dades obtingudes a l'estudi quantitatiu, i identificar propostes de millora de la transferència.

Participants

Mostra quantitativa (qüestionari)

- Total professorat enquestat que ha realitzat al menys un curs de formació durant el període analitzat: 3.829
- Total professorat que ha respost a l'enquesta: 336 dels que s'han considerat vàlids 312 (8,54%)
- Mostra representativa per a un error mostral del 5% i un nivell de confiança del 95%

Participants

Mostra quantitativa (grups focals)

- Total participants: 28, seleccionats de forma intencional
- Agrupats en 5 grups focals:
 - 2 amb professorat que havia realitzat més de 10 cursos
 - 1 amb professorat que havia realitzat entre 5 i 9 cursos
 - 2 amb coordinadors de formació de les facultats

Instrument

- El qüestionari està organitzat en dos apartats:
 - Apartat 1: Informació sociodemogràfica i acadèmica dels participants: edat, sexe, categoria professional, dedicació, facultat, àrea de coneixement, anys d'experiència docent, cursos de formació realitzats i raons per a realitzar-los.
 - Apartat 2: Incidència sobre la transferència i l'impacte dels coneixements i les habilitats adquirides en els cursos realitzats. Comprèn 41 ítems, valorats mitjançant una escala Likert de 4 punts (0=gens/cap; 1=algun canvi/poc; 2=bastant; 3=canvis significatius/molt).

Instrument

Els 41 ítems s'han agrupat en 4 blocs:

- A. Canvis introduïts en la docència, com a conseqüència de la formació rebuda. Conté ítems que fan referència a las competències docents que s'ofereixen en la formació, agrupats segons la competència que contribueixen a desenvolupar: Interpersonal y Comunicativa (ítems 1 a 4 y 10 a 12), Planificació i gestió, i Metodològica (ítems 6 a 9 y 13 a 14), Innovació docent, i Equips docents (ítems 15 a 17).
- B. Percepció del beneficis de la formació que repercuteix sobre l'activitat docent del professorat (ítems 1 a 4) i sobre els estudiants (ítems 5 a 7).
- C. Factors que ajuden a transferir els coneixements adquirits en la formació, relacionats amb el professor (ítems 1 y 5), amb els estudiants (ítems 3 y 4) i amb la institució (ítems 2, 6, 7 y 8).
- D. Factors que dificulten la transferència, des del punt de vista del professor (ítems 2 a 4), de la formació (ítems 1 y 10) i de la institució (ítems 5 a 9).

Instrument

- Per l'estudi qualitatiu, es van organitzar cinc sessions de grups focals, que es van registrar en vídeo, amb el consentiment previ dels participants
- Els enregistraments van ser transcrits, a fi de processar la informació i gestionar les dades

Instrument

- Blocs temàtics desenvolupats per els grups focals:
 - 1) Motius per fer els cursos
 - 2) Transferència a l'acció docent
 - 3) Barreres i facilitadors de la transferència
 - 4) Costos i beneficis per al professorat i els estudiants
 - 5) Propostes de millora

Anàlisi de les dades

Anàlisi estadístic qüestionari

Es va realitzar un estudi descriptiu i dues anàlisis factorials de variància (ANOVAS) per comprovar si hi havia diferències significatives segons els anys d'experiència docent i els cursos de formació realitzats.

L'experiència docent es va agrupar en cinc categories (0-5 anys, 6-10, 11-15, 16-20 i més de 20);

Els cursos de formació realitzats es van agrupar en tres categories (Entre 1 i 3 cursos; Entre 4 i 6; Més de 6).

S'ha comprovat la igualtat de les variàncies amb l'estadística de Levene.

Anàlisi de les dades

Anàlisi estadístic grups focals

Per a l'estudi qualitatiu es va optar per una anàlisi temàtica.

L'anàlisi de les dades realitzada es fonamenta a les transcripcions dels grups focals, així com a les notes de camp de la conductora de les sessions, i de les investigadores observadores no participants.

Es van respectar les expressions literals dels participants, tal com estaven formulades.

En els casos en què aquestes nomenessin centres o persones específiques, es van obviar els noms per mantenir la confidencialitat.

Resultats qüestionari

Distribució per sexe

- Dones: 187 (58,32%)
- Homes: 134 (41,7%)

Rang edat: 27-70 anys

- Mitjana dones: 50,18 anys ($\pm 9,35$)
- Mitjana homes: 52,91 anys ($\pm 8,73$)

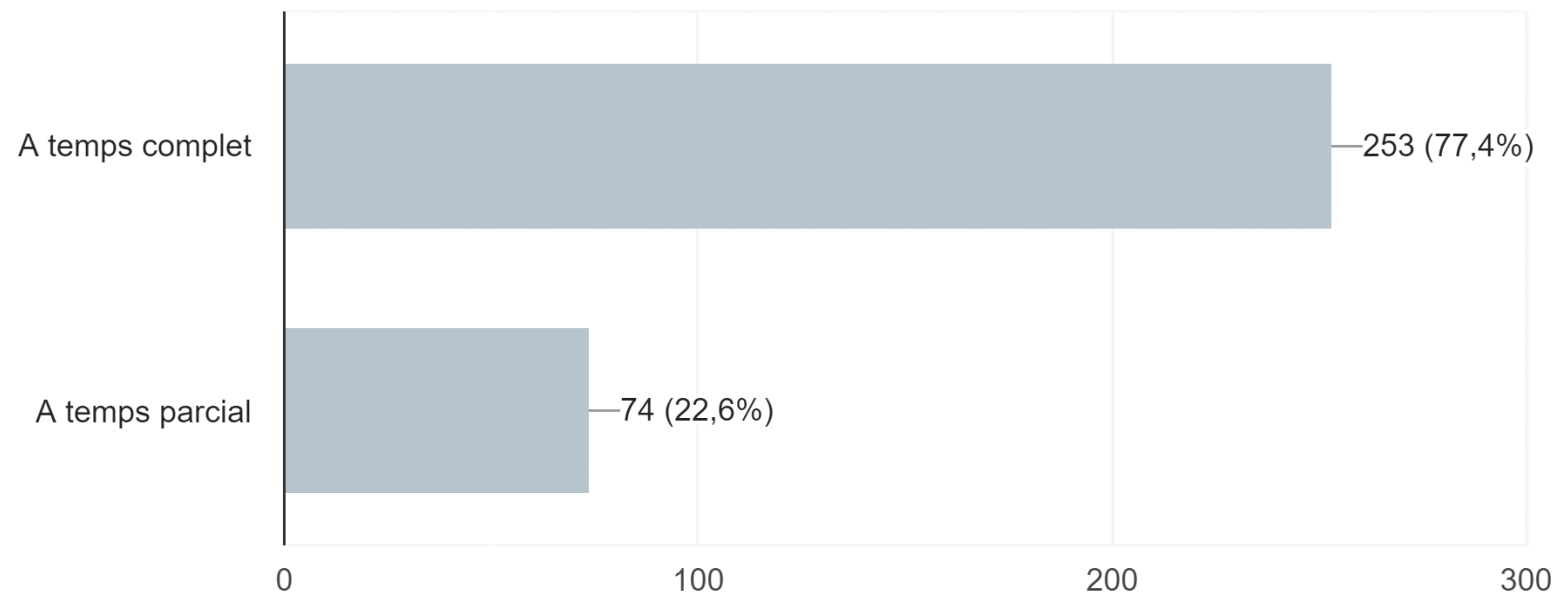
Resultats qüestionari

Taula 1: Categoria, àrea de coneixement i anys d'experiència docent del PDI

Categoria professorat	N	Percentatge
Permanent	218	67,9%
No permanent	103	32,1%
Àrea de coneixement	n	Percentatge
Art i Humanitats	61	19%
Ciències	67	20,9%
Ciències de la Salut	104	32,4%
Ciències Socials i Jurídiques	76	23,7%
Enginyeries i Arquitectura	13	4%
Anys d'experiència docent	n	Percentatge
0 - 5	32	10,0
6 - 10	55	17,1
11 - 15	45	14,0
16- 20	39	12,1
Més de 20	150	46,7

Resultats qüestionari

Dedicació

Resultats qüestionari

Raons per realitzar la formació (es podia triar més d'una opció)

- Promoció professional: 86 (26,3%)
- Millora de la meva docència: 310 (94,8%)
- Trams de docència: 105 (32,1%)
- Altres: 9 (8,1%)

Resultats qüestionari

Taula 2: Descriptives dels ítems, agrupats per blocs, de l'enquesta de valoració de la transferència i l'impacte de la formació. Escala Likert de 4 punts. DT= desviació típica

	Media	DT
A. Canvis en la docència segons la formació i competència adquirida		
Interpersonal y Comunicativa	1,45	0,73
Planificació, gestió i Metodològica	1,69	0,69
Innovació docent i Equips docents	1,69	0,69
B. Beneficis de la formació sobre l'activitat docent		
Per el professor	1,90	0,73
Per els estudiants	1,55	0,78
C. Factors que ajuden a la transferència de la formació		
Relacionades amb el professorat	1,93	0,71
Relacionades amb els estudiants	1,56	0,81
Relacionades amb la institució	1,16	0,72
D. factors que dificulten la transferència de la formació		
Relacionades amb el professorat	1,00	0,62
Relacionades amb la formació	1,01	0,62
Relacionades amb la institució	1,23	0,70

Resultats qüestionari

Taula 3: Canvis aplicats a la docència, lligats a les competències adquirides, beneficis, ajudes i barreres. Descriptius per cada bloc de l'enquesta, segons els cursos de formació realitzats, estadística F, probabilitat i valor de la mida de l'efecte.

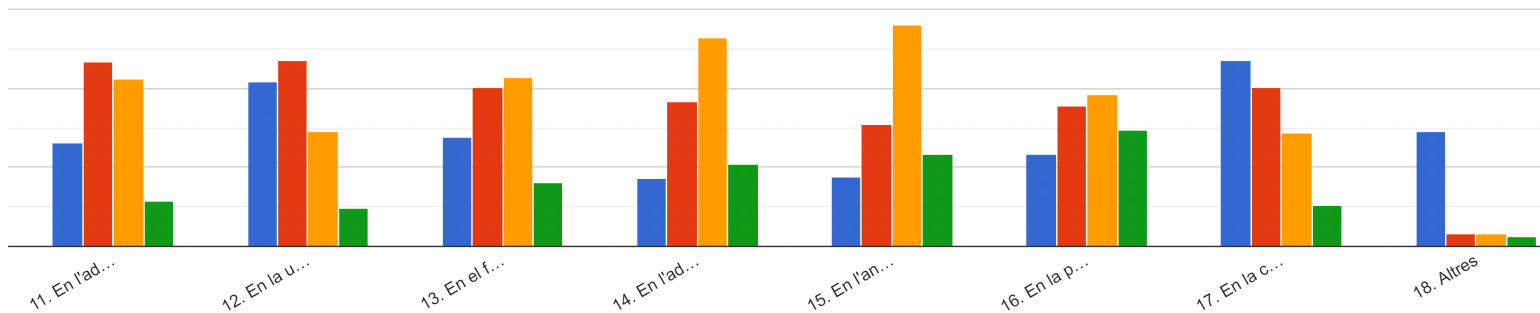
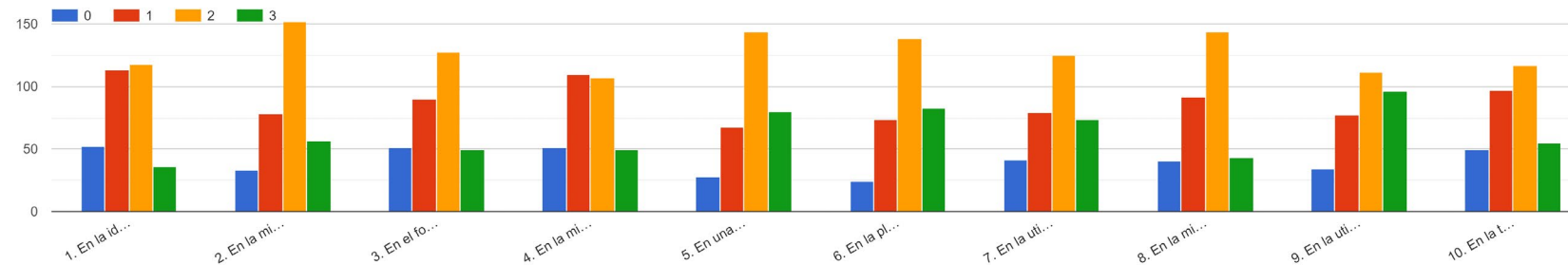
DT = desviació típica; F = valor del estadístic F de Snedecor; p = probabilitat; η^2 : mida de l'efecte; Contrastos: segons número de cursos de formació realitzats

	Cursos formació realitzats			F	p	η^2	Contrastes
	1 - 3 Mitjana (DT)	4 - 6 Mitjana (DT)	> 6 Mitjana (DT)				
A. Canvis en la docència segons la formació i competència adquirida							
Interpersonal y Comunicativa	1,22 (0,78)	1,38 (0,66)	1,63 (0,69)	9,643	<0,001	0,06	+ de 6 > 4-6>1-3
Planificació, gestió i Metodològica	1,39 (0,72)	1,66 (0,58)	1,88 (0,66)	14,805	<0,001	0,09	+ de 6 > 4-6>1-3
Innovació docent i Equips docents	1,12 (0,79)	1,39 (0,68)	1,65 (0,74)	13,630	<0,0010	0,080	+ de 6 > 4-6>1-3
B. Beneficis de la formació sobre l'activitat docent							
Per el professor	1,66 (0,73)	1,87 (0,69)	2,07 (0,71)	8,920	<0,001	0,054	+ de 6 >1-3;
Per els estudiants	1,30 (0,80)	1,60 (0,75)	1,68 (0,76)	6,893	0,001	0,042	+ de 6 >1-3; 4-6>1-3
C. Factors que ajuden a la transferència de la formació							
Relacionades amb el professorat	1,70 (0,78)	1,95 (0,64)	2,05 (0,68)	7,163	0,001	0,043	+ de 6 >1-3
Relacionades amb els estudiants	1,41 (0,83)	1,58 (0,77)	1,64 (0,81)	2,280	0,104		
Relacionades amb la institució	1,09 (0,73)	1,16 (0,68)	1,21 (0,74)	0,769	0,464		
D. Factors que dificulten la transferència de la formació							
Relacionades amb el professorat	0,86 (0,59)	1,00 (0,64)	1,09 (0,60)	3,895	0,021		+ de 6 >1-3
Relacionades amb la formació	1,00 (0,65)	0,96 (0,57)	1,04 (0,62)	0,379	0,685		
Relacionades amb la institució	1,09 (0,69)	1,17 (0,72)	1,37 (0,68)	4,785	0,009		+ de 6 >1-3

Resultats qüestionari

Canvis en la docència com a resultat de la formació (Bloc A qüestionari)

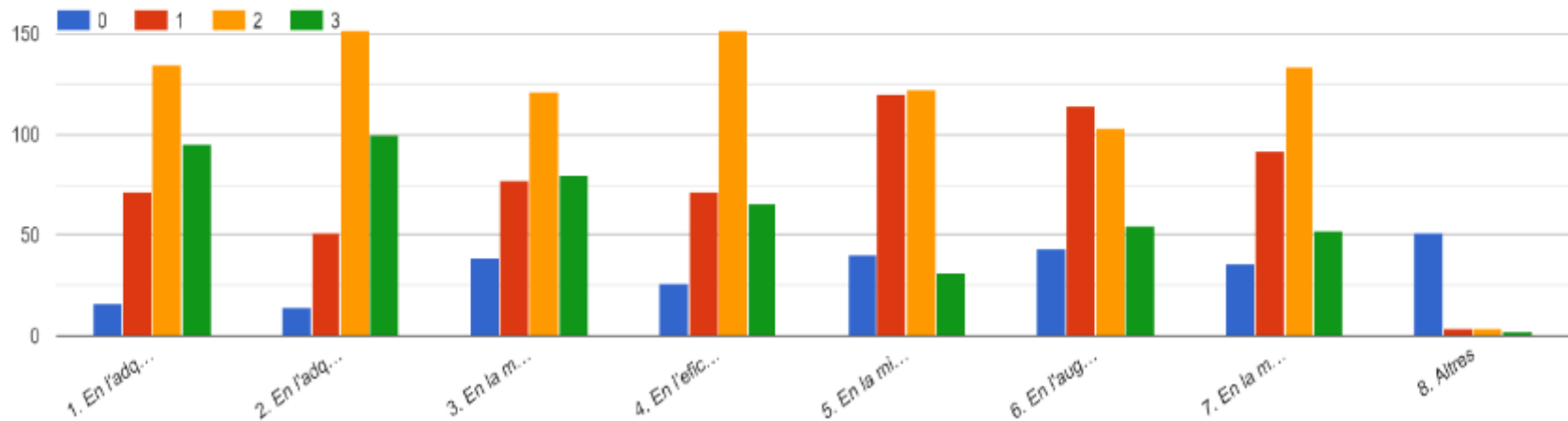
■ Cap canvi
 ■ Algun canvi
 ■ Bastants canvis
 ■ Canvis significatius i importants

Resultats qüestionari

Beneficis de la formació (Bloc B qüestionari)

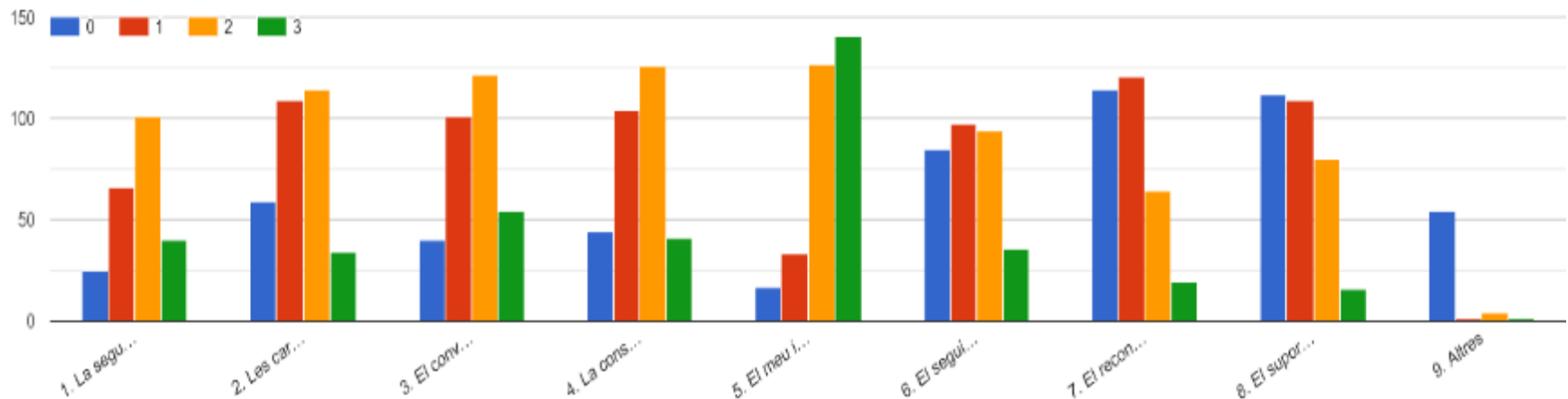
B. Si la formació realitzada t'ha proporcionat beneficis a tu i als teus estudiants, indica el grau en què s'han produït en cadascun dels àmbits que s'anuncien a continuació. Utilitza la següent escala: 0 = Cap b... = Algun benefici; 2 = Bastants beneficis; 3 = Beneficis significatius i importants.

Resultats qüestionari

Factors que faciliten la transferència (Bloc C qüestionari)

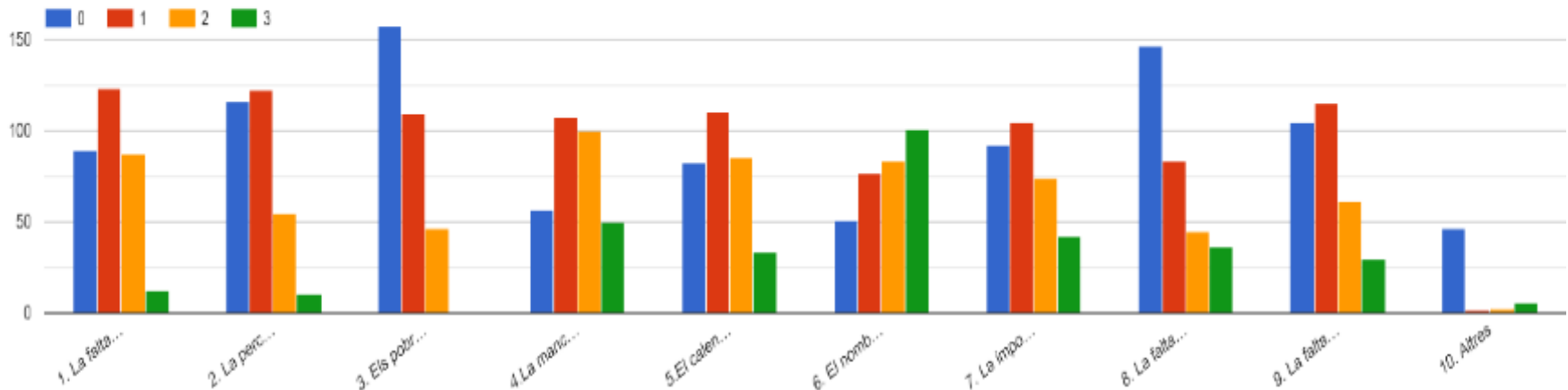
C. Assenyal·la en quin grau els indicadors que es donen a continuació t'han ajudat a transferir a la teva docència el que has après en la formació. Utilitza la següent escala: 0 = Gens; 1 = Una mica; 2 = Bastant; 3 = Molt.

Resultats qüestionari

Factors que dificulten la transferència (Bloc D qüestionari)

D. Assenyaia en quin grau els indicadors que es donen a continuació han dificultat que poguessis transferir a la teva docència el que has après en la formació. Utilitza la següent escala: 0 = Gens; 1 = Una mica; 2 = Bastant; 3 = Molt.

Resultats grups focals

Taula 4: Resum de les barreres i facilitadors de la transferència de la formació dels *Focus group*

	Barreres	Facilitadors
Tipus de grup i característiques de l'alumnat	<ul style="list-style-type: none"> Número excessiu d'alumnes i grups Actitud de l'alumnat (grau d'implicació, assistència, interès...) Resistència al canvi de rol per part dels alumnes No adequat per a primers cursos 	<ul style="list-style-type: none"> Treballar en grups petits, en assignatures optatives i màsters Rebre feedback positiu per part de l'alumnat Utilització eines campus virtual
Característiques dels equips docents	<ul style="list-style-type: none"> Equips no estables Dificultats per coordinar-se Professorat associat Dependència del coordinador/a docent Reticència a treballar en equips docents per sensació de pèrdua autonomia 	<ul style="list-style-type: none"> Equip docent i coordinadors implicats Motivació i compromís laboral i institucional Iniciativa del professorat Llibertat del professorat Treballar en equip i grups d'innovació docent Autonomia
Infraestructura i organització de la docència	<ul style="list-style-type: none"> Estructura de les aules Organització de la docència Por de no poder desenvolupar tot el temari No disposar de llicències de programari Excés de treball per al professorat/alumne Manca de suport tècnic per manca de recursos econòmics Estructura de les aules Cost en hores professorat i material en fer grups petits 	<ul style="list-style-type: none"> Disponibilitat de l'eina Moodle i el suport tècnic que es rep des del CRAI Ser responsable d'una assignatura o ser coordinador/a Disponibilitat campus virtual per treballar en grups grans
Organització cursos IDP-ICE	<ul style="list-style-type: none"> Dificultat per implementar els canvis en els plans docents degut al calendari acadèmic Dificultat per extrapolar els exemples de la formació a diferents àmbits científics Formació en horari laboral Manca estructuració en nivells de formació 	<ul style="list-style-type: none"> Durada del curs, calendari i contingut Identificació amb el professorat que imparteix els cursos Intercanvi de bones pràctiques Màster en docència per a novells La formació permet interioritzar noves metodologies d'ensenyament i aprenentatge Constància de l'oferta
Institucionals	<ul style="list-style-type: none"> Desequilibri en la valoració de la investigació davant de la docència Dificultat per presentar les propostes d'innovació docent a les convocatòries Manca de recursos materials i reconeixement Enquestes d'avaluació del professorat no adequades 	<ul style="list-style-type: none"> Beques de col·laboració Transferència com a investigació en educació Projectes d'innovació Complicitat en cap d'estudi i coordinadors màster Internacionalització

Resultats grups focals

Taula 5: Resum dels costos/beneficis de la transferència de la formació dels *Focus group*

	Costos	Beneficis
Professorat	<ul style="list-style-type: none"> Dedicació de temps i esforç (pel que fa a la preparació i la gestió) Poc suport institucional 	<ul style="list-style-type: none"> Augment de la satisfacció per la tasca docent Millora de l'enllaç emocional amb els estudiants Actualització i millora contínua Poder reflexionar i detectar errors esmenables en el procés d'ensenyament-aprenentatge Satisfacció personal Reverteix en la reputació de la UB
Alumnat	<ul style="list-style-type: none"> Temps i esforç de l'alumnat Reticents a sortir de la seva zona de confort Més dificultats als màsters 	<ul style="list-style-type: none"> Millores als resultats de l'aprenentatge Augment de l'assistència Augment de la participació Augment de la satisfacció en relació amb els continguts

Resultats grups focals

Taula 6: Resum de les propostes de millora *Focus group*

	Professorat	Coordinadors formació
Departaments	<ul style="list-style-type: none"> Tenir una figura de referència per formar i assessorar el nou professorat i el professorat associat en temes acadèmics i de gestió (mentor/a) Espais de socialització per conèixer els companys de feina Millorar la coordinació als equips docents 	<ul style="list-style-type: none"> Potenciar els equips docents i reconèixer amb crèdits la tasca de formació Augmentar el nombre de docents a l'aula en algunes activitats
Facultats	<ul style="list-style-type: none"> Tenir dos professors per assignatura Projectes d'innovació transversals als graus per optimitzar recursos Planificació de places de professorat basat en les necessitats dels equips docents 	<ul style="list-style-type: none"> Assessors pedagògics als departaments/facultats
IDP-ICE	<ul style="list-style-type: none"> Formació continuada obligatòria a tot el professorat i especialment adreçada al professorat associat (docència i gestió docent) Atendre la multidisciplinarietat dels assistents als cursos Suport tècnic una vegada finalitzat el curs Formació específica en necessitats educatives especials 	<ul style="list-style-type: none"> Formació en didàctica Adaptar els cursos a les necessitats dels docents (torns, moments de l'any...)
Universitat	<ul style="list-style-type: none"> Dotar la docència de més importància a l'avaluació del professorat Reconeixement i avaluació de la capacitat docent a concursos Millorar les enquestes d'avaluació del professorat Repensar l'excés de burocràcia per presentar projectes d'innovació docent Controlar la capacitat en docència del nou professorat Disposar de despatxos, ordinadors i llicències per programar-lo no gratuït per a la docència Ajust de la ràtio professor/alumne 	<ul style="list-style-type: none"> Estabilitzar la plantilla docent Revaloritzar la tasca docent Repensar el sistema d'avaluació dels quinquennis docents Mantenir les bones pràctiques desenvolupades en temps de COVID
Agencies de qualitat (AQU/ANECA)	<ul style="list-style-type: none"> Reconeixement de la tasca docent en les acreditacions i avaluacions Desenvolupar indicadors equiparables als de recerca Dificultat per presentar les propostes d'innovació docent a les convocatòries Manca de recursos materials i reconeixement Enquestes d'avaluació del professorat no adequades 	

Discussió i Conclusions

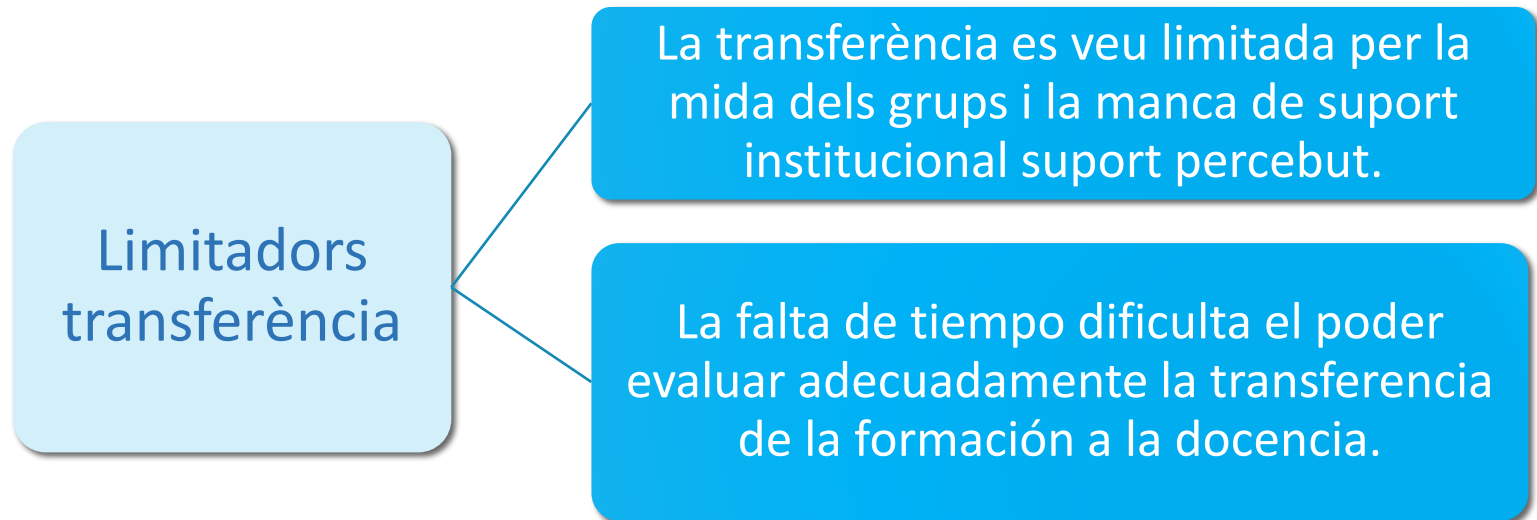
Possible relació amb
els anys
d'experiència docent

Els anys d'experiència docent no tenen cap efecte sobre els canvis en la docència i les competències adquirides en la formació, i tampoc en els beneficis, els ajuts i les barreres a la transferència.

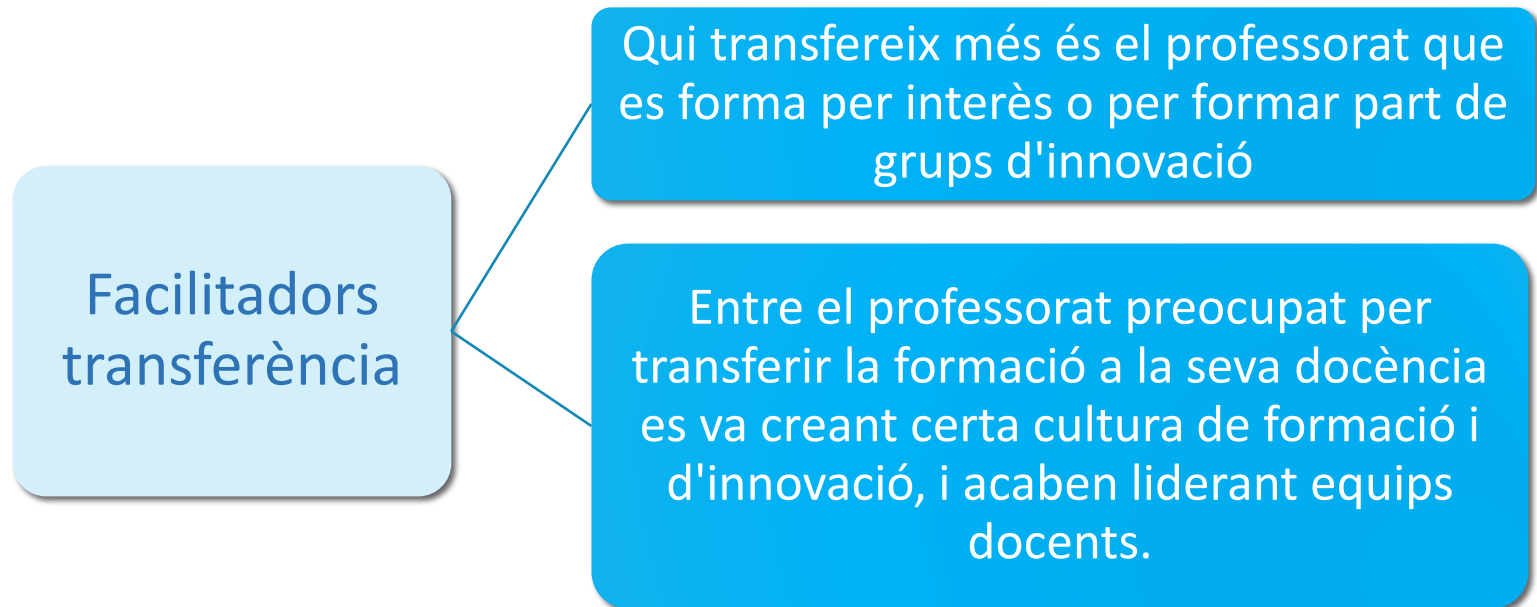
Possible relació amb el
nombre de cursos
realitzats

El nombre de cursos de formació realitzats ajuda a l'adquisició de competències del professorat, beneficia els estudiants i ajuda a detectar millor les barreres a la transferència.

Discussió i Conclusions

Discussió i Conclusions

En l'elaboració d'aquest informe han participat

- Juan Antonio Amador
- Teresa Pagès Costas
- Evangelina González Fernández
- Lourdes Marzo Ruiz
- Montserrat Yepes-baldó
- Marina Romeu Delgado

Juliol 2023

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Institut de Desenvolupament
Professional

